

ARHITEKT
Olev Siinmaa
kavandatud
kapp kannab
luksuslikku
joont.

FOTOD: EESTI
KUNSTIMUUSEUM

SIIMSULTSON
aripaev@aripaev.ee

Intarsia ehk mosaiigiga sarnaneva puitpanuse juured ulatuvad Vana-Egiptusesse, kuid tänapäevases mõistes kujunes see 13. sajandi Itaalias, muu hulgas oli see väga levinud ka Saksamaal. Iseenesest vaid ühe puu sisse erinevate puuliikide või sama puuliigi eri tooni tükide, samuti sama tooni tükide nihkeskiudu istutamine nõuab filigraansust. Hoolas töö ja kannatlikkus tagab tulemuse luksusliku ilme ja seda on esinduslik mööblikunst ikka armastanud. Eriti näib see olevat meeldinud hillitsetud, kainelt talupoeglikku luksust armastavatele, kuid puud tunnetuslikult kõrgelt hindavatele eestlastele.

Algus riigikogu tarbeks. Eesti oma ja moodsa esindusliku mööbli ajalugu võiks sõdadevaheliselt perioodilt alustada riigikogu mööbliga, mis valmis 1922. aastal hoone arhitektide Herbert Johanson'i ja Eugen Habermanni kavandite järgi Lutheri vabrikus. Valminud komplekt sai mastaapne ja esinduslik – selle laud olid algselt kaetud rohelise kaleviga ja toolid mustjasinise sametkattega. Tegemist oli elitaarse ühte kindlasse kohta projekteeritud eritellimusel mööbliga. Samas jäi see suhteliselt erandlikuks, paljuskülmajanduslikel ja kultuurilistel põhjustel kuni kümnendi lõpuni. Olukord paistis sarnanevat tarbemööbli rindel toimuvaga, kus domineeris keskmine tehasetoodang, tihti tulnuna ka raja tagant.

Vorm konkreetsemaks. Uue kümnendi koidikul riiki tabanud majanduskriis suunas kultuuri taas rahvuslikkuse juurde, erinevalt riigi sünniajast aga abipalves – millegi läbiproovitu ja kindla, toeka ning praktilise poole. Ühtpidi oli kujunev suundumus pinnaseks vahepeal hääbuda tahtnud tavakohasele isetegevisele, teisalt pakkus see toidet ka elitaarsele, esinduslikkust toonitavale mööblikunstile. Viimasele lisas hoogu ka 1930ndate keskelt tuntav majandustõus.

Rahvuslikkus oma aegade sulatuskatlas vormunud ornamentikaga näib hästi klappivat sõdadevahelisel perioodil levinud *art déco*'ga. Soosis ju viimane üksjagu geomeetrilist stilsatsiooni, õrna antiigihõngu ja seda materjalipõhise luksuse võtmes. Sisearhitekt Richard Wunderlich kavandas aastal 1936 luksusliku baarikapi. Erinevalt toona levinud kumerate n-ö *streamline*-nurkadega massmööblilist eelistas ta selgepiirilist ja konkreetset vormi. Viimane aga ei seganud andmast sisemise elektrivalgustusega baarikapile artdécolikku luksuslikku ilmet. Nõtkete vormidega kaladega vee-

Uus lülitusviis...
kristallselge...
ultraõhuke...
puuduta...

Berker
TS Sensor

www.berker.com

Silmani Elekter AS:
Tallinn, 12915
Kadaka tee 56,
tel 671 1220,
faks 671 1221
info@silman.ee

Tartu, 50113 Vasara 50,
tel 742 8688,
faks 740 7101
tartu@silman.ee
www.silman.ee

B.
Berker

Sarnaselt enne ja pärast sõda levinud tarbemööbliga omandas Eesti esindusmööbelgi rahvuslikud jooned. Kuid praktilisuse ning lihtne-ja-iluspaleuse asemele tuli vaoshoitud materjali- ning vormiluksus, mille sõlmis elegantseks tervikuks intarsia.